

Bydgoszcz, sierpnia 2019 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.16.2019

Pan

**Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Rojewie**

Szanowny Panie Kierowniku,

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą oraz § 17 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.), przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 9-11 i 15-16 lipca 2019 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nr 404/2019 z dnia 28 czerwca 2019 r., przeprowadzili kontrolę problemową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rojewie, zwanym w dalszej treści pisma GOPS, Ośrodkiem lub jednostką kontrolowaną.

Zakres kontroli obejmował strukturę zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w oparciu o wskaźnik zatrudnienia wynikający z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, udzielanie schronienia oraz przyznawanie i wypłacanie zasiłku okresowego. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

Szczegółowe wyniki kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez kierownika jednostki kontrolowanej w dniu 8 sierpnia 2019 r.

Kontrolujący nie wnieśli zastrzeżeń w zakresie uprawnień i kompetencji kierownika jednostki kontrolowanej Pana ██████████.

W okresie kontrolowanym kierownik GOPS działał na podstawie upoważnienia Wójta nr 40/ 2014 z dnia 17 lipca 2014 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach dotyczących pomocy społecznej. Kontrolujący ustalili, iż Kierownik GOPS był jedyną osobą upoważnioną w ww. zakresie. Nie skorzystano z delegacji wynikającej z zapisu art. 110 ust. 8 ustawy.

Według zaświadczenia Urzędu Gminy Rojewo na dzień 31 grudnia 2018 r. na terenie gminy zameldowanych na pobyt stały i czasowy było łącznie 4.716 mieszkańców.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej spełniał normy, wynikające z art. 110 ust. 11 ustawy. Kontrola wykazała, iż w okresie kontrolowanym pracę socjalną w środowisku wykonywało 2 specjalistów pracy socjalnej oraz 1 starszy specjalista pracy socjalnej, uprawnionych

do przeprowadzania wywiadów środowiskowych, otrzymujących dodatki ustawowe w trybie art. 121 ust. 3a ustawy. Kontrolujący nie wnieśli zastrzeżeń, co do zasadności przydzielania dodatków ustawowych.

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Wyżej wymienione potrzeby stanowią minimum egzystencji.

Zgodnie z art. 48 a ust. 11 ustawy, wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w którym gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach. Powyższy artykuł wprowadzony ustawą o zmianie ustawy o pomocy społecznej z dnia 8 lutego 2018 r., opublikowaną w dniu 10 kwietnia 2018 r. zgodnie z art. 7 przywołanej ustawy wszedł w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Zgodnie z zapisem art. 3 powyższej ustawy, gminy zobowiązane były w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie powyższego artykułu do przekazania wojewodzie danych do rejestru, o którym mowa w art. 48 ust. 11 ustawy.

Kontrola wykazała, iż GOPS wniosek o wpisanie do rejestru miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych złożył do wojewody w dniu 19 listopada 2018 r. Nie został zachowany termin zgłoszenia wojewodzie miejsc, w którym gmina udziela tymczasowego schronienia.

Na terenie gminy Rojewo nie funkcjonuje żadna placówka, która zapewniałaby tymczasowe schronienie osobom bezdomnym. W okresie objętym kontrolą gmina realizowała przedmiotowe zadanie na podstawie umowy, zawartej w dniu 20 kwietnia 2018 r. z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Inowrocławskie, Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Inowrocławiu.

Na podstawie umowy zawartej z ww. placówką - Ośrodek ma zabezpieczone dwa miejsca dla osób bezdomnych. Koszt pobytu w schronisku wraz z wyżywieniem wynosi 26,00 zł za dobę.

Odpłatność za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych uzależniona jest od sytuacji dochodowej osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. W myśl artykułu 97 ust. 1 ustawy, opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Treść artykułu 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej zobowiązuje radę gminy do określenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia. Rada zobowiązana jest zatem wskazać w uchwale okoliczności i przesłanki, które powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu wysokości opłaty przez kierownika ośrodka pomocy społecznej - kryteria, którymi ma się kierować, podejmując decyzje w powyższym zakresie.

W gminie Rojewo opłata za pobyt w schronisku - naliczana jest na podstawie Uchwały Nr XLI/266/2018 Rady Gminy Rojewo z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia. Tabela odpłatności, umieszczona w § 2 ww. uchwały określa wysokość opłat.

W 2018 r. przyznano pomoc w formie schronienia dwóm osobom. Na podstawie analizy dokumentacji klientów oraz wyjaśnień Kierownika GOPS ustalono, iż świadczeniobiorcy byli osobami bezdomnymi, posiadającymi ostatni adres zameldowania na terenie gminy Rojewo. Przyznanie pomocy poprzedzone było przeprowadzonym rodzinnym wywiadem środowiskowym. Analiza zebranej dokumentacji wykazała, iż osoby kwalifikowały

się do tej formy pomocy – zgodnie z wymogami określonymi w uops (osoba bezdomna, stan zdrowia pozwalający na umieszczenie w schronisku dla osób bezdomnych – osoba samodzielna w zakresie odżywiania, pielęgnacji ciała i przemieszczania się). W wywiadzie środowiskowym odnotowana była informacja, iż p. ■■■ oczekiwał na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej natomiast p. ■■■ oczekiwał na przydział lokalu z zasobów Urzędu Gminy w Rojewie.

W kwestionariuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych Pracownik Terenowego Zespołu Pracy Socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu sporządzał plan pomocy, jednak kierownik jednostki organizacyjnej w Rojewie nie zatwierdzał go przed wydaniem decyzji administracyjnej. Decyzje były odbierane osobiście, co potwierdzono własnoręcznym podpisem, ze wskazaniem daty odbioru decyzji oraz za pośrednictwem Poczty Polskiej.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, iż wydane decyzje zawierały nieprawidłowości. Decyzje nie zawierały prawidłowego oznaczenia organu administracji publicznej – w miejscu przewidzianym na oznaczenie organu, czyli Wójta Gminy Rojewo, wskazano GOPS w Rojewie. GOPS nie jest organem, a jedynie jednostką organizacyjną.

W podstawie prawnej decyzji nie uwzględniono Uchwały Nr XLI/266/2018 Rady Gminy Rojewo z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia.

Przekazywanie środków finansowych za pobyt w schronisku dokonywane było na podstawie rachunków wystawionych przez schronisko. Analiza dokumentów nie wykazała nieprawidłowości.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej schronisko zapewnia tymczasowe schronienie osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny. Z analizy dokumentacji wynika, iż w GOPS w Rojewie nie zawarto kontraktów socjalnych z ww. świadczeniobiorcami.

W badanym okresie Kierownik Ośrodka nie odmówił pomocy w formie udzielenia schronienia.

Kontrola wykazała, iż kolejną formą pomocy udzielaną klientom z terenu Gminy Rojewo były zasiłki okresowe, sfinansowane w 100% z dotacji celowej.

Na podstawie przeanalizowanej dokumentacji kontrolujący ustalili, iż przyznana pomoc w formie zasiłków okresowych znajdowała uzasadnienie w zgromadzonej dokumentacji, decyzje administracyjne, przyznające zasiłki okresowe zawierały uzasadnienie prawne i faktyczne, wymagane przepisem art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.).

W okresie objętym kontrolą GOPS nie realizował pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (zadanie własne). Kierownik GOPS wyjaśnił, że na terenie Gminy Rojewo nie występują potrzeby w powyższym zakresie.

Szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania reguluje Uchwała Nr XVII/106/2008 Rady Gminy Rojewo z dnia 9 czerwca 2008 r.

W treści powyższej uchwały § 5.1. określa koszt za 1 godzinę usług opiekuńczych, który ustalony został na kwotę 10 zł. Natomiast koszt 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych – nie został określony.

W związku z powyższym zasadne byłoby określić również koszt 1 godziny w formie specjalistycznych usług opiekuńczych. Odpłatność za usługi uzależniona jest od sytuacji osobistej i materialnej świadczeniobiorcy.

Kontrola wykazała, iż prowadzona przez Ośrodek dokumentacja z zakresu kierowania do domu pomocy społecznej zwanego dalej dps oraz ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu - pod względem formalnym - jest kompletna, zawiera wszystkie wymagane przepisami dokumenty, stanowiące podstawę przyznania świadczenia.

W każdym badanym przypadku procedura umieszczenia osoby w dps przebiegała w terminie 3 miesięcy, zgodnie z art. 54 ust. 2a ustawy o pomocy społecznej. W aktach znajdują się zgody klientów na umieszczenie w domu pomocy społecznej. Udzielenie pomocy poprzedzał rodzinny wywiad środowiskowy, w wyniku którego ustalono sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową. Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku, w tym zaświadczenia lekarskiego ustalono, że osoby spełniały przesłanki dot. skierowania do odpowiedniego dla nich typu domu. W każdym badanym przypadku osoba została umieszczona w typie domu zgodnym z zaświadczeniem lekarskim.

Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników Ośrodka w terminach zgodnych z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. W przypadku przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego przez inne instytucje Kierownik GOPS nie zatwierdzał planu pomocy.

W ramach pracy socjalnej podejmowane są również działania, ukierunkowane w stronę rodziny. Dotyczą one m.in. ustalenia możliwości współpracy osób spokrewnionych w pokrywaniu kosztów pobytu mieszkańca w dps. GOPS stosował art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, który mówi, iż „kierownik ośrodka pomocy społecznej ustala w drodze umowy z małżonkiem, zstępnymi przed wstępnymi mieszkańca domu wysokość wnoszonej przez ich opłaty za pobyt tego mieszkańca w domu pomocy społecznej...” Umowy były zawierane przez osoby zobowiązane do ponoszenia odpłatności zgodnie z art. 61 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Każdorazowo postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji o skierowaniu do konkretnego Domu, ze wskazaniem jego typu. Po zamieszkaniu klienta w Domu, Ośrodek wydawał decyzję ustalającą odpłatność. W przypadku gdy osoba nie zostaje umieszczona w dps pierwszego dnia danego miesiąca, odpłatność za pierwszy miesiąc pobytu winna być wyliczana proporcjonalnie do liczby dni w miesiącu, począwszy od dnia zamieszkania w dps.

GOPS w Rojewie wyliczał kwotę prawidłowo, przeliczał kwotę na dni, które znajdowały się w uzasadnieniu decyzji ustalającej odpłatność za dps.

W decyzjach o odpłatności niewskazane jest, aby w części rozstrzygającej podawać koszt ponoszony przez gminę oraz osoby zobowiązane (decyzja wydawana jest na konkretną osobę, a nie na osobę i na gminę – gmina nie jest Stroną). Powyższa informacja może zostać zawarta w uzasadnieniu decyzji.

Po otrzymaniu z domu pomocy społecznej faktury dotyczącej wysokości odpłatności za pobyt mieszkańca w dps, ośrodek uiszczał kwotę na rachunek dps.

Kontrola wykazała, iż w 2018 r. GOPS nie wydał decyzji odmownych w zakresie skierowania do dps.

W trakcie kontroli zespół inspektorów podkreślił, iż na gruncie art. 54 ust.1 ustawy umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej jest uzależnione od niemożności zapewnienia osobie niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu usług opiekuńczych

w miejscu zamieszkania. Organ prowadzący postępowanie obowiązany jest ustalić, czy osoba może otrzymać pomoc w formie usług opiekuńczych, jednak w rozmiarze niewystarczającym, fakt ten stanowi przesłankę uprawniającą do umieszczenia w dps.

Na podstawie ustawy o Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych z dnia 23 października 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz.2192), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2019 r. Gminy miały możliwość ubiegania się o dofinansowanie zadań w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w formie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych. Jego celem jest zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, rozszerzenie przez gminy oferty usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności w wieku do 75 roku życia, poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych. Ponadto program pn. „Opieka wytchnieniowa”, ma na celu zapewnienie członkom rodziny (opiekunom) osób niepełnosprawnych alternatywnej formy czasowej opieki. To program wsparcia członków rodziny w opiece nad osobą niepełnosprawną z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności, dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Kierownik GOPS Rojewo wyjaśnił, że „Gmina Rojewo w 2019 r. nie podjęła decyzji o skorzystaniu z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, w tym z «Opieki wytchnieniowej –edycja 2019». Rozpoznanie potrzeb na terenie tut. gminy nie wykazywało zapotrzebowania na ofertę programów realizowanych w ramach Funduszu”.

Stwierdzone uchybienia, odnoszą się do badanych obszarów funkcjonowania i działalności Ośrodka. Wynikają one z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawnych przy realizacji zadań ustawowych. Istniejący stan rzeczy może skutkować nieprawidłowym funkcjonowaniem jednostki pod względem organizacyjnym oraz niewłaściwym wykonywaniem powierzonych zadań.

Na podstawie § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, wskazuje się kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rojewie, jako osobę odpowiedzialną za powstanie uchybień oraz za podjęcie odpowiednich działań, w celu ich usunięcia.

Mając na uwadze powyższe oraz w oparciu o ustalenia zawarte w protokole kontroli, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, kontrolowaną działalność ocenia **pozytywnie z uchybieniami**¹.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Z osobami kierowanymi do schroniska dla osób bezdomnych zawierać kontrakty socjalne.

termin wykonania: na bieżąco

---

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.).

Przez *uchybie*, należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez *nieprawidłowość*, należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

2. W części orzekającej decyzji, dotyczącej odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej - nie umieszczać informacji o wysokości kosztu, ponoszonego przez Gminę.
termin wykonania: na bieżąco
3. Wyeliminować nieprawidłowości wyszczególnione w treści protokołu, w zakresie prawidłowości wydawanych decyzji administracyjnych.
termin wykonania: na bieżąco
4. Rzetelnie wypełniać kwestionariusz rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz w szerszym zakresie przedstawiać sytuację zdrowotną oraz rodzinną świadczeniobiorców.
termin wykonania: na bieżąco
5. Podjąć działania w kierunku systematycznego rozpoznawania potrzeb w zakresie usług opiekuńczych, realizowanych w ramach zadań własnych gminy.
termin wykonania: niezwłocznie

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

1. kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia,
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia,
3. w przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków,
4. w przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń,
5. w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej,
6. organ, o którym mowa w pkt 5, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w trybie art. 131 ustawy, zmierzające do wymierzenia kary pieniężnej, określonej w przepisie art. 130 ust. 1 przedmiotowej ustawy.